

ŽMOGAUS TEISIŲ STEBĖJIMO INSTITUTAS
HUMAN RIGHTS MONITORING INSTITUTE

Didžioji g. 5, LT-01228, Vilnius. Tel. (5) 23 14 681 Faks. (5) 23 14 679. El. p. hrmi@hrmi.lt www.hrmi.lt

Generaliniam Prokurorui
Algimantui Valantinui
Lietuvos Respublikos Generalinė Prokuratūra
Rinktinės g. 5A, Vilnius, LT-01515

2009-10-15 Nr. IS-IV-

PRAŠYMAS

PRADĖTI IKITEISMINĮ TYRIMĄ PAGAL BK 229 STR. DĖL TEISĖSAUGOS INSTITUCIJOS
PAREIGŪNO PAREIGŲ NEATLIKIMO

2009 m. spalio 10 d. internetiniame naujienų portale Lrytas.lt (www.lrytas.lt) buvo patalpintas Ričardo Vitkaus straipsnis „Iškrypėlio vyro įkaite tapo jo paties duktė“. Straipsnio trečiojoje dalyje, pavadinimu „Policija tyrimo nepradėjo“ yra rašoma, kad motinai dėl išžagintos mergaitės kreipusis į policiją, pareigūnai ikiteisminio tyrimo dėl nepilnametės išžaginimo nepradėjo, motyvuodami negalimumu surinkti įrodymus. Dėl tyrimo nepradėjimo, nebuvo sustabdyti žagintojo Stepono S. veiksmai, mergaitė buvo toliau seksualiai išnaudojama tėvo, kentė fizinę bei psichinę prievartą bei buvo verčiama lytiškai santykiuoti su nepažįstamais asmenimis už piniginių atlygį.

Pagal *Lietuvos Respublikos Baudžiamojo kodekso* 229 str. baudžiamojon atsakomybėn traukiamas valstybės tarnautojas ar jam prilygintas asmuo, dėl neatsargumo neatlikęs savo pareigų ar jas netinkamai atlikęs, jeigu dėl to valstybė, juridinis ar fizinis asmuo patyrė didelės žalos.

Remiantis *Lietuvos Respublikos policijos veiklos įstatymo* 21 str. policijos pareigūnas privalo: gerbti ir ginti žmogaus orumą, užtikrinti ir saugoti jo teises bei laisves (1 p.); gavęs pranešimą apie daromą nusikalstamą veiką ar kitokį teisės pažeidimą arba pats būdamas įvykio liudininku, imtis neatidėliotinių priemonių užkirsti kelią daromai nusikalstamai veikai ar kitam teisės pažeidimui, įvykio vietai bei įrodymams apsaugoti, nusikalstamos veikos liudininkams nustatyti, sulaukyti ir pristatyti į policijos įstaigą asmenį, padariusį įstatymų uždraustą veiką, bei pranešti apie tai policijos įstaigai (2 p.). *Lietuvos Respublikos Baudžiamojo proceso kodekso* (LR BPK) 18 str. nustato ikiteisminio tyrimo pareigūno pagrindinę pareigą – nustatyti nusikalstamą veiką padariusį asmenį ir tokios veikos aplinkybes. LR BPK 166 str. 1 d. 1 p. taip pat numato, kad ikiteisminis tyrimas turi būti pradėtas gavus skundą, pranešimą ar pareiškimą apie nusikalstamą veiką. Atsisakymas pradėti ikiteisminį tyrimą yra *išimtinis atvejis*, taikomas tik kai nurodyti faktai apie padarytą nusikalstamą veiką yra akivaizdžiai neteisingi.

Remiantis Lietuvos Aukščiausiojo Teismo praktika nusikaltimų ir baudžiamųjų nusižengimų valstybės tarnybai ir viešiesiems interesams bylose (apibendrintą 2007 n. Sausio 4 d. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo apžvalgoje), neteisėtas valstybės tarnautojo ar jam prilyginto asmens

neveikimas, t. y. tų pareigų, kurios priklauso jo kompetencijai ir yra būtinos tarnybos interesams užtikrinti, nevykdymas pripažįstamas savo pareigų neatlikimu. Vertinant „didelės žalos“ kriterijų, neturtinio pobūdžio žala paprastai pripažįstama didele, jeigu ji patiriama dėl Lietuvos Respublikos Konstitucijoje įtvirtintų teisių ir laisvių pažeidimo arba piktnaudžiaujant tarnyba dar ir kitos nusikalstamos veikos padarymo.

Vertinant tai, kad policijos pareigūnams nepagrįstai nepradėjus ikiteisminio tyrimo dėl nusikalstamos veikos seksualinio apsisprendimo teisei, mergaitė pusę metų kentė tėvo smurtą ir seksualinį išnaudojimą, buvo verčiama lytiškai santykiauti už piniginių atlygį bei buvo sutrikdyta jos psichinė sveikata, manytina, kad yra faktinis pagrindas patraukti baudžiamojon atsakomybėn asmenis nepagrįstai atsisakiusius pradėti ikiteisminį tyrimą.

Todėl prašome pradėti ikiteisminį tyrimą pagal *LR Baudžiamojo kodekso* 229 str. dėl teisėsaugos institucijos pareigūnų pareigų neatlikimo bei informuoti mus apie priimtą sprendimą.

PRIEDAI:

1. 2009-10-10 Ričardo Vitkaus straipsnio „Iškrypėlio vyro įkaite tapo jo paties duktė“ kopija – 2 lapai.

Direktorius

Henrikas Mickevičius